

CONTE DE NADAL

Nadal té tants aspectes i tots molt profunds... i tots entranyables... i tots tendres... És una barreja de plors i rialles... És una barreja d'amor i d'egoisme... L'Amor que se'n dona en la Humanitat del Fill de Déu i l'egoisme de l'home que treballa per fer forat perquè el món no sigui com Ell volia que fos. És la festa dolça de família, però també la festa exigent de l'amor que hauria de fer trabucar les armes i agermanar-nos a tots.

Vaig llegir un conte, no voldria que us penséssiu que l'he inventat jo, ja sabeu que els contes són quasi sempre anònims, els fa una imaginació que s'extasia davant el que és bonic i en fa ressaltar amb llenguatge poètic, tot el que portem dintre els humans.

Us el reproduïxo... i voldria que tots plegats penséssim que els personatges, no són gent del nord, ni del sud... ni gent llunyana que saben que tenen l'ofici desagradable d'agafar les armes...

Som nosaltres els protagonistes del conte. Els del carrer de Santa Màxima, els d'Enric Serra, els del Perxel, els del Passeig de Lluís Albert, etc.

Tots podem veure'ns retratats en el conte i mirar de fer una mica com ells...

«De sobte es féu de nit. És així el desert. Era de dia, i de cop i volta, ja és fosc, fosc. I aquesta nit era com una gola de llop. Ni un estel, ni un raig de lluna. Només la nit negra, espessa... Tot d'una el soldat apuntà la metralleta.

Li havia semblat sentir quelcom que es movia. Féu un salt cap a un costat i deixà anar una tira de trets. No res, un xic de sorra entre els dits del vent.

Vingué el sergent: Què ha passat? —El soldat ni contestà. Només es veien dues guspires de por al fons dels seus ulls...

El sergent arronsà les espatlles i se'n tornà...

Arribà llavors un nen petit.

Va aparèixer enmig de la nit.

No devia pas tenir més de quatre anys... Solet.

El soldat l'apuntà amb la metralleta.

«Altol»

L'infant s'aturà i aixecà les manetes.

«No es pot passar!»

Amb una veueta de no-res, tot polit, el nen demanava: «Deixeu-me passar, si us plau».

«No es pot», digué el soldat.

«Tinc fred», digué el nen.

«No es pot passar», digué el soldat.

El petit girà cua i s'enfonsà en la nit negra, negra. Desaparegué, com si la nit se l'hagués empassat. El noieta no havia fet ni quatre passes que topà amb un altre soldat i una altra metralleta. Era un soldat dels

altres, dels qui feien la guerra contra el primer.

«Altol», li digué aquest soldat.

«No es pot passar!»

«Tinc fred», digué el nen.

«No es pot», digué el soldat.

I el noieta tornà a girar cua i es fongué en la nit.

A dreta, a esquerra...

Es girés on vulgués, la nit el conduïa sempre als peus d'un soldat que portava una metralleta al braç.

Ell hauria volgut que els soldats deixessin estar la metralleta i el prenguessin en braços. Però no sabia que les metralletes són els infants que els soldats gronxen als seus braços.

«Altol! No es pot passar!»

Arreu, la nit el portava allà mateix i el noieta tornava enrera deixant les petges del seus peuetes nus a la sorra del desert.

«Altol! No es pot passar!»

I una altra vegada la nit es menjava l'infant.

Ningú no en volia saber res. No era el nen de ningú.

Tot tornà a emmudir: no se sentia res. Només un ventijol que amb prou feines llepava la sorra.

Era mitjanit.

Un foc gros féu recular la fosca.

Un foc encès com un estel.

Un foc com una flor grossa feta de llums.

Un foc com si el sol es llevés.

El soldat cridà els altres: «Veniu a veure això».

Tots es posaren a guiar. El sergent determinà que calia acostar-s'hi per veure què era. Agafaren les armes i pujaren als jeeps.

En arribar-hi veieren el noieta cargolat com un cabdell de llana a la vora del foc. El foc era tan gran com un arbre i la seva ombra com una plaça tota il·luminada.

El nen dormia.

Els soldats, sense fer soroll, anaren baixant dels jeeps. De puntetes, s'hi anaren acostant, com si caminessin sobre una catifa de seda.

Tots els altres soldats hi eren també, els de l'altre costat, i els altres, i els enemics.

Hi eren tots, amb una llum al cor. I aquesta llum no era el llampec de matar, sinó una flor roja i viva.

També arribaren uns pastors amb moltons i ovelles, amb rialles i cançons.

Un soldat llençà lluny la metralleta i es posà a córrer cap a l'infant. Agafà el noieta de ningú als braços, en lloc de la metralleta, i tots els altres soldats es posaren a fer gatzara.

Tots tiraren les metralletes al foc, que es féu més i més gran i bonic.

I llavors, del desert en feren un jardí i tots es posaren a cantar: «Glòria a Déu i Pau als homes perquè Déu els ha estimat».

L'ARQUITECTURA POPULAR I TRADICIONAL

Ara es parla d'Arquitectura Popular i Tradicional. Es tracta d'una arquitectura anònima, d'una obra eco-social, d'un patrimoni col·lectiu, d'un art tradicional i popular.

Definició: cal entendre l'Arquitectura popular, tradicional, anònima, com una intervenció constructiva de la intervenció humana, adaptada al medi ambient i determinada per la tradició nacional-històrica.

En cada indret, aquesta obra autòctona, recull l'expressió de la cultura popular arrelada en el medi tradicional de cada nacionalitat.

Aquesta cultura material autòctona de cada lloc geo-nacional, és estudiada arreu del món. A l'Empordà, hi ha un esforç investigador i de salvaguarda de la seva Arquitectura Popular i Tradicional, que en els darrers deu anys de recuperació nacional de les nostres arrels col·lectives ha fet un gran pas endavant. Però encara tenim greus perills (degradació permanent del medi, abandó de la ruralia, llaurades indiscriminades de la «Foresta»), urbanitzacions en zones d'antics cultius, manca d'una política proteccionista de la Generalitat, Diputació, Ajuntaments..., obres de «restauració» que moltes vegades

mutilen o deformen el monument popular...). Aquesta arquitectura autòctona es conserva més o menys segons els materials de construcció (les parets seques i de pedra amb fang perduren mentre les obres de tàpia, joncs o fusta es destrueixen més ràpidament).

A la nostra comarca l'Arquitectura Popular i Tradicional és mediterrània, amb aspectes específics de la cultura popular del Pirineu.

Des de que es varen constituir, fa més de deu anys, els grups de recerca i defensa del nostre patrimoni, fins a l'actual coordinadora de grups, el criteri unànimement en l'Arquitectura Popular, en els edificis civils i religiosos, en ponts, fonts... és la conservació, neteja i consolidació del monument, en comptes de grans obres de restauració limitades a uns pocs monuments, doncs aquesta política oficial de grans restauracions (deixant a una banda l'encert o falla de cada arquitecte restaurador) limita les despeses econòmiques a uns monuments determinats i deixa deseparats a la resta, amb una constant degradació i ruïna. Es tracta d'una política proteccionista de caire oportunista, feta de cara a l'opinió pública amb una òptica clientelista i electoralista, però mancada d'una orientació científica i sense una política cultural nacional-popular de salvaguarda del conjunt del nostre patrimoni col·lectiu.

Miquel-Dídac Piñero i Costa